

TRADYCJE OD POKOLEŃ. NIEMATERIALNE DZIEDZICTWO KULTUROWE W POLSCE – OTWARCIE WYSTAWY W SANDOMIERZU

Posted on 16 maja 2023

Już w najbliższy piątek - 19. maja - odbędą się regionalne obchody Jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego i 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Z tej okazji Narodowy Instytut Dziedzictwa zaprasza do Muzeum Zamkowego w Sandomierzu na otwarcie wystawy „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce” oraz sesję na temat niematerialnego dziedzictwa. Podczas otwarcia zostaną zaprezentowane przejawy niematerialnego dziedzictwa kulturowego z województwa świętokrzyskiego, lubelskiego oraz podkarpackiego.

Niematerialne dziedzictwo kulturowe to nasze tradycje, zwyczaje, obrzędy czy też umiejętności odziedziczone po przodkach i przekazywane kolejnym pokoleniom. To żywe przejawy kultury, które społeczności uznają za swoje dziedzictwo kulturowe. Na Liście reprezentatywnej niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO znajduje się pięć polskich wpisów: szopkarstwo krakowskie, kultura bartnicza, sokolnictwo, dywany kwiatowe przygotowywane na procesje Bożego Ciała oraz tradycje flisackie.

Od 2013 roku Narodowy Instytut Dziedzictwa w imieniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prowadzi Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego, która jest spisem różnorodnych przejawów i bogactwa żywego dziedzictwa niematerialnego z całej Polski, a także wyrazem uznania dla społeczności kultywujących własne tradycje. Obecnie na liście znajduje się ponad 70 zjawisk, m.in. tradycja wytwarzania koronki koniakowskiej, kolędowanie, zabawkarstwo żywiecko-suskie, bacowanie czy też muzyka carillonowa.

Jak wyjaśnia dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa utworzenie Krajowej listy jest niezwykle istotne nie tylko dla zachowania polskich tradycji, ale również promowania ich na świecie:

– Krajowa lista niematerialnego dziedzictwa kulturowego ma niezwykle istotne zadanie: przedstawienie bogactwa i różnorodności żywego dziedzictwa niematerialnego oraz wyrażenie uznania dla społeczności kultywujących własne tradycje. Jednocześnie tworzy ona podstawę do umieszczenia przejawów niematerialnego dziedzictwa kulturowego z terenu naszego kraju na międzynarodowych listach, prowadzonych przez UNESCO, co jest istotnym elementem promocji polskich tradycji w świecie – mówi dr hab. Katarzyna Zalasieńska.

W 2023 roku mija 20 lat od powstania Konwencji UNESCO w sprawie ochrony [niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#). To również rok jubileuszu 10-lecia [Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego](#). Z okazji jubileuszu Narodowy Instytut Dziedzictwa przygotował wystawę „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce”, która zostanie zaprezentowana w 6 miastach Polski. Wystawie będą towarzyszyły sesje, spotkania oraz konferencje.

– *Umiejętności, tradycje, wiedza, muzyka, zwyczaje i obrzędy świąteczne, praktyki związane z naturą, czy tradycyjne zachowania dnia codziennego – to elementy dziedzictwa niematerialnego. W centrum działań związanych z dziedzictwem niematerialnym jest człowiek, który to dziedzictwo pielęgnuje jako wyraz tożsamości, poczucia przynależności do wspólnoty i więzi międzypokoleniowej. Tradycje przekazywane z pokolenia na pokolenie są jednym z najistotniejszych elementów dziedzictwa kulturowego każdej społeczności, dlatego Narodowy Instytut Dziedzictwa przygotował jubileuszową wystawę poświęconą żywej tradycji – mówi dr hab. Katarzyna Zalasieńska.*

Program Jubileuszu 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego i 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego w województwie świętokrzyskim:

Kiedy: 19 maja 2023 roku

Gdzie: Muzeum Zamkowe w Sandomierzu, ul. Zamkowa 12

12:00 Otwarcie wystawy *Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce*; Dziedziniec Muzeum

12:30–**13:00** Parada – „Turki” Grodziskie, Wielkanocne Oddziały Straży Grobu Pańskiego

13:30–**16:00** **Zwyczaje i tradycje na Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego**

Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce, Katarzyna Sadowska-Mazur, kierownik zespołu ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego NID;

Niematerialne dziedzictwo kulturowe woj. świętokrzyskiego, dr Nina Glińska, koordynator ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego w woj. świętokrzyskim NID;

Bziuki – wielkanocny zwyczaj dmuchania ogni w Koprzywnicy, Kinga Kędziora, Muzeum Zamkowe w Sandomierzu, dr Dominik Płaza, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi;

Niematerialne dziedzictwo kulturowe woj. lubelskiego i podkarpackiego, Anna Sikora-Terlecka, koordynator ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego w woj. lubelskim i podkarpackim NID.

Prezentacje regionalnych depozytariuszy

- Perebory - nadbużańskie tradycje tkackie
- Zwyczaj dunajowania w Łukowej i okolicach
- „Turki” Grodziskie
- Flisackie tradycje w Ulanowie
- Brodacz ze Sławatycz – zwyczaj pożegnania starego roku

- Plecionkarstwo w Polsce

Krajowy rejestr dobrych praktyk w ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Reaktywacja i rozwój drzeworytu płazowskiego

Prezentacja przyszłych depozytariuszy - Katarzyna Sadowska-Mazur

Organizatorem wydarzenia jest Narodowy Instytut Dziedzictwa, we współpracy z Muzeum Zamkowym w Sandomierzu.

Terminy i miejsca prezentacji wystawy:

- Poznań – od 29 kwietnia do 17 maja, dziedziniec Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. Olgi Sławskiej-Lipczyńskiej
- **Sandomierz – od 19 maja do 3 czerwca, dziedziniec Muzeum Zamkowego w Sandomierzu**
- Łódź – od 5 czerwca do 17 lipca, Rynek Manufaktury
- Katowice – od 22 lipca do 13 sierpnia, teren Muzeum Śląskiego
- Niemodlin – od 15 sierpnia do 19 września, Zamek w Niemodlinie
- Ostrołęka – 21 września do 21 października, Muzeum Kultury Kurpiowskiej

Każdorazowo otwarciu wystawy towarzyszą sesje, spotkania oraz konferencje organizowane przez lokalne oddziały NID. W październiku Jubileusz zakończy uroczysta Gala wręczenia wpisów na Krajową listę. Szczegółowe informacje dotyczące planowanych wydarzeń, dostępne będą na stronie nid.pl.

Wystawa została objęta honorowym patronatem Polskiego Komitetu do spraw UNESCO.

Organizacja jubileuszu „**10 lat Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego**” jest finansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.